

POSTANOWIENIE

Dnia 26 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk

w sprawie ze skargi D. M.
na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w
postępowaniu przed Sądem Najwyższym
w sprawie o sygn. akt V KO 76/24,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych
w dniu 26 maja 2026 r.,

- 1. odrzuca skargę;**
- 2. zwraca ze Skarbu Państwa – Sądu Najwyższego na rzecz skarżącego D. M. kwotę 200 (dwieście) złotych tytułem uiszczonej opłaty od skargi.**

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 30 marca 2025 r., D.M. (dalej jako „skarżący”), za pośrednictwem profesjonalnego pełnomocnika, wniósł skargę na przewlekłość postępowania prowadzonego pod sygn. akt V KO 76/24 w sprawie wznowienia postępowania z urzędu. W skardze, wniesionej na podstawie stosownych przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j.: Dz.U. 2018, poz. 75; dalej: ustawa o skardze na przewlekłość postępowania, u.s.p.p.), skarżący wystąpił z wnioskami o:

1. stwierdzenie, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Najwyższym pod sygn. akt V KO 76/24 nastąpiła przewlekłość postępowania;
2. zasądzenie na rzecz skarżącego kwoty 20 000 zł (słownie: dwadzieścia tysięcy złotych) od Skarbu Państwa – Sądu Najwyższego, tytułem sumy pieniężnej rekompensującej przewlekłość postępowania;
3. zalecenie Prezesowi Sądu Najwyższego Zbigniewowi Kapińskiemu podjęcia w wyznaczonym terminie niezbędnych czynności, które doprowadzą do rozpoznania sprawy wnioskodawcy bez nieuzasadnionej zwłoki – w szczególności poprzez wyznaczenie składu sędziowskiego spełniającego kryteria bezstronności i niezawisłości w rozumieniu art. 6 EKPCz;
4. doręczeniu odpisu skargi przez sąd: Prezesowi Sądu Najwyższego Zbigniewowi Kapińskiemu jako Prezesowi Sądu, którego bezczynność spowodowała przewlekłość postępowania oraz Sądowi Najwyższemu jako podmiotowi zobowiązanemu do wypłaty sumy pieniężnej wskazanej w pkt 2;
5. zasądzenie na rzecz skarżącego zwrotu kosztów postępowania od Skarbu Państwa – Sądu Najwyższego, w tym zwrotu poniesionych kosztów zastępstwa według norm przepisanych.

W piśmie z dnia 6 maja 2026 r. Sąd Najwyższy, Izba Karna przesłał akta w sprawie o sygn. akt V KO 76/24 do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga [o stwierdzenie przewlekłości postępowania przed Sądem Najwyższym podlegała odrzuceniu.

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1725, dalej: ustawa o skardze na przewlekłość) - strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Stosownie do art. 5 ustawy o skardze na przewlekłość, skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie. Równocześnie, stosownie do art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony i niekontrowersyjny pozostaje pogląd, że przez "tok postępowania w sprawie" w znaczeniu przyjętym w art. 2 ust. 1 i art. 5 ust. 1 ustawy, należy rozumieć "postępowanie co do istoty sprawy" ("rozpoznanie sprawy co do istoty"; art. 12 ust. 3 i art. 16 ustawy o skardze na przewlekłość), a nie postępowanie zażaleniowe jako incydentalne (postanowienia Sądu Najwyższego z: 15 listopada 2012 r., KSP 15/12; 24 września 2014 r., III SPP 206/14; 13 listopada 2014 r., III SPP 227/14; 16 czerwca 2015 r., III SPP 12/15; 10 stycznia 2017 r., III SPP 65/16; 6 lutego 2018 r., WSP 2/17; 10 lipca 2019 r., I NSP 63/19; 24 marca 2021 r., I NSP 191/20).

Pogląd ten pozostał aktualny również po zmianie dokonanej z dniem 6 stycznia 2017 r. ustawą z dnia 30 listopada 2016 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2016 r. poz. 2103), ale i uzyskał dodatkowe wsparcie w treści znowelizowanego art. 2

ust. 1 i 2 ustawy o skardze na przewlekłość. Zgodnie z art. 2 ust. 1 *in principio* w aktualnym brzmieniu, strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych. Brzmienie to wyraźnie wiąże możliwość złożenia skargi na przewlekłość z postępowaniem co do istoty sprawy.

Przepisy ustawy z 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki nie przewidują odrębnej skargi na przewlekłość postępowania incydentalnego (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 listopada 2014 r., III SPP 227/14, OSNP 2017, nr 1, poz. 13). To oznacza, że niedopuszczalna jest skarga na przewlekłość postępowania zażaleniowego, jako incydentalnego (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 13 listopada 2014 r., III SPP 227/14; 16 czerwca 2015 r., III SPP 12/15; 10 stycznia 2017 r., III SPP 65/16; 10 lipca 2019 r., I NSP 63/19 oraz 22 sierpnia 2024 r., I NSP 286/24, LEX nr 3748299). Incydentalny charakter ma także postępowanie zażaleniowe w zakresie kosztów postępowania (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 marca 2019 r., I NSP 94/18) jak również postępowania w przedmiocie wyłączenia sędziego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 6 lutego 2018 r., WSP 2/17, LEX nr 2439963; z 24 września 2014 r., III SPP 206/14, OSNP 2016, nr 7, poz. 97).

Analizując akta sprawy objętej niniejszą skargą, Sąd Najwyższy dostrzegł, że w istocie Skarżący w uzasadnieniu skargi na przewlekłość nie wskazuje na przewlekłość na etapie postępowania o wznowienie, ale na etapie postępowań o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego wobec złożonych w tym zakresie siedmiu wniosków. Postępowanie zainicjowane przez skarżącego kolejnymi wnioskami o wyłączenie sędziów nie dotyczy istoty sprawy jaką pozostaje wznowienie postępowań karnych. Uwzględniając aktywność strony skarżącej i potrzebę podejmowania przez Izbę Karną Sąd Najwyższego szeregu czynności

procesowych wobec składanych wniosków o wyłączenie wskazanych imiennie Sędziów Sądu Najwyższego brak jest w ogóle podstaw do stwierdzenia, że postępowanie o wznowienie toczy się dłużej, niż to jest konieczne nawet biorąc pod uwagę to, że minęło 20 miesięcy od daty wniesienia przedmiotowego wniosku. Analizując chronologicznie podejmowane czynności ze strony Izby Karnej Sądu Najwyższego każdy wniosek skarżący o wyłączenie wskazanych imiennie sędziów Sądu Najwyższego był rozpoznawany bezzwłocznie.

Niezależnie od powyższego skarga na przewlekłość postępowania o wyłączenie sędziów jest niedopuszczalna i podlega odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 3 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oraz w związku z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji. O zwrocie opłaty od skargi orzeczono na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość.

[a.]

Janusz Niczyporuk